

de gemeenteraad van Den Helder

verzendinggegevens

datum : 30-11-2011
kenmerk : AU11.17238
bijlagen :

onderwerp

Aanbiedingsbrief verordeningen WWB

behandeld door

Publiekszaken
dhr. D.J. Brederveld
telefoon (0223) 67 1198

uw gegevens

brief van :
kenmerk :

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Voornoemd raadsvoorsteladvies vermeldt een samenvatting en een concept besluit. Aan het raadsvoorsteladvies zijn 8 Raadsvoorstellen en -besluiten gekoppeld in verband met het vaststellen van nieuwe verordeningen die een gevolg zijn van de wijziging van de Wet werk en bijstand (WWB) en de Wet investeren in jongeren (WIJ) per 1 januari 2012.

In deze bijlage wordt een nadere toelichting gegeven over de wijzigingen en gevolgen. Het betreft een verduidelijking van de aanstaande wetswijziging en bijgevoegde verordeningen. De verwachting is dat de Eerste Kamer eind december a.s. instemt met de wet.

De aanstaande wetswijziging is voorgeschreven Rijksbeleid en dient door de gemeenten uitgevoerd te worden. Er is geen ruimte voor eigen gemeentelijk beleid. De daaruit voortvloeiende aanpassing van de verschillende verordeningen is dan ook een technische wijziging met weinig of geen beleidsvrijheid voor de raad.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Er voor zorgdragen dat de verordeningen in overeenstemming zijn met de WWB en in verband daarmee een juridische basis hebben. Per 1 januari 2012 kan uitvoering gegeven worden aan het toepassen en verstrekken van uitkeringen volgens de dan vigerende wetgeving en verordeningen.

Kader

Wet werk een bijstand zoals die vanaf 1 januari 2012 van toepassing zal zijn.

Argumenten

Met ingang van 1 januari 2012 treedt het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet werk en bijstand (WWB) en samenvoeging met de Wet investeren in jongeren (WIJ) in werking. De wetswijziging heeft tot doel de bevordering van deelname aan de arbeidsmarkt en vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van uitkeringsgerechtigden. De wijziging loopt al vooruit op de invoering van de Wet werken naar vermogen (WWNV) per 1 januari 2013.

De reden van de aanpassing van de wet kent de volgende uitgangspunten:

1. De eigen verantwoordelijkheid van de burger komt meer centraal te staan. De aanpassing van de WWB richt zich allereerst op de toegang tot de bijstand.
2. Het activerende karakter en de vangnetfunctie van de WWB moeten verder versterkt worden. Werk is de basis voor zelfstandigheid, voor het benutten en ontwikkelen van talenten en vaardigheden en de beste manier om uit armoede te komen. In dat kader wordt de bijstand voor inwonenden afgeschaft en de toets op het partnerinkomen wordt vervangen door een toets op het huishoudinkomen. Er komt een beperkte vrijlatingsregeling voor de inkomsten van minderjarige kinderen.

3. De verplichtingen van mensen met een uitkering op grond van de WWB, IOAW of IOAZ worden aangescherpt. Er komt een wettelijke plicht tot tegenprestatie naar vermogen. Om de WWB, IOAW en IOAZ voor deze doelgroep maximaal activerend te maken wordt de vrijlating voor het werken in deeltijd verruimd. Tot slot wordt de maximale verblijfsduur in het buitenland beperkt.
4. De WWB wordt gericht op de doelgroep die het echt nodig heeft. Om dit te bereiken wordt de inkomensgrens van het gemeentelijke minimabeleid genormeerd tot 110%.

Hierna wordt een nadere uitleg gegeven over de wijzigingen aan de hand van de hiervoor genoemde uitgangspunten. Achtereenvolgens wordt u geïnformeerd over:

- Wijzigingen rond de melding en de aanvraag / wachtperiode (1)
- Afschaffing van de bijstand voor inwonenden en de toets op het huishoudinkomen (2)
- Aanpassing verplichtingen en wettelijke plicht tot tegenprestatie (3)
- Aanpassingen minimabeleid (4)

1. De wachtperiode van vier weken

De WIJ wordt ingetrokken en de WWB wordt een regeling voor verschillende doelgroepen. Elke doelgroep heeft voor een deel zijn eigen rechten en plichten. Zo geldt voor jongeren tot 27 jaar een wachtperiode, dat wil zeggen dat de jongere die zich meldt bij het Werkplein met de intentie om een aanvraag in te dienen, verplicht is om eerst zelf vier weken naar werk of reguliere scholing te zoeken. Pas na afloop van deze wachtperiode kan de jongere een aanvraag indienen. Dient de jongere de aanvraag eerder in, dan legt het college een maatregel op of neemt de aanvraag niet in behandeling. Tijdens de wachtperiode is er geen plicht tot ondersteuning van de gemeente, ook niet o.g.v. de Wet Participatiebudget. Het recht op uitkering (na de zoekperiode van vier weken) kan ingaan op de dag dat de jongere zich bij het Werkplein heeft gemeld. Het recht op een werkleeraanbod wordt hiermee vervangen door een aanspraak van de jongere op ondersteuning. De aanspraak op ondersteuning wordt opgenomen in het Plan van Aanpak. De Verordening Werkleeraanbod WIJ wordt in verband hiermee met ingang van 1 januari 2012 ingetrokken (RVO11.0219 / RB11.0182).

Jongeren die een WW-uitkering ontvangen kunnen zich vier weken voor het einde van de WW-uitkering melden. De zoekperiode valt dan samen met de laatste periode van deze WW-uitkering, waarvoor de verplichting om te zoeken naar werk al geldt. Hier komt de verplichting om te zoeken naar scholing nu bij. De verplichting van de klant om eerst zelf de mogelijkheden binnen het reguliere onderwijs te onderzoeken, wordt pas ingevoerd op 1 juli 2012. Hiermee wordt aangesloten op beoogde wijzigingen in de Wet Educatie- en Beroepsonderwijs (WEB).

De zoekperiode is alleen voor jongeren bedoeld en geldt uitsluitend voor aanvragen van algemene bijstand van alleenstaanden en alleenstaande ouders jonger dan 27 jaar en op aanvragen van gezinnen waarvan alle gezinsleden jonger zijn dan 27 jaar.

Gezinnen waartoe zowel gezinsleden behoren die jonger zijn dan 27 jaar als gezinsleden die ouder zijn dan 27 jaar, kunnen wel direct bij de melding bij het Werkplein een aanvraag indienen.

2. Bijstand voor inwonende wordt afgeschaft

Het doel van de aanpassing gezinsbijstand en de huishoudinkomenstoets is dat het meer loont om vanuit een uitkering aan het werk te gaan. De inkomensstoets wordt daarom aangescherpt, door niet alleen rekening te houden met de inkomsten van de aanvrager en partner, maar met de inkomsten van alle gezinsleden.

Onder de nieuwe definitie van gezin wordt verstaan:

- de gehuwden samen,
- de gehuwden met hun minderjarige en meerderjarige kinderen en kleinkinderen,
- de alleenstaande ouder met minderjarige en meerderjarige kinderen en kleinkinderen,
- de alleenstaande met één of meer kinderen en kleinkinderen,

Voor alle definities geldt: die in dezelfde woning hun hoofdverblijf hebben.

Er is wel een aantal uitzonderingen gemaakt op de definitie van het gezin. Zo is er de uitzondering voor het zorgbehoevende gezinslid, die op zijn verzoek buiten het gezin gehouden kan worden. Dit gezinslid heeft in dat geval een zelfstandig recht op uitkering als er onder andere een geldig AWBZ-indicatiebesluit is waarbij zorg voor minimaal 10 uur per week noodzakelijk is. Een Wmo indicatie is geen geldige indicatie omdat die per gemeente kan verschillen.

Een andere uitzondering betreft meerderjarige studerende kinderen met WSF¹ of WTOS² waarvan het in aanmerking te nemen inkomen, incl. studiefinanciering, niet meer bedraagt dan 80% van het netto minimumloon, incl. vakantietoelagen (€ 1.023,42 per maand). Deze uitzondering is gemaakt om te stimuleren dat door middel van studie en opleiding een zo hoog mogelijke kwalificatie wordt behaald waarmee de arbeidskansen worden verhoogd.

1 WSF – Wet studiefinanciering 2000

2 WTOS – Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage schoolkosten

2.1 Toets op het huishoudinkomen

Het gezin moet de bijstand gezamenlijk aanvragen en krijgt recht op de gezinsuitkering ter hoogte van de huidige norm voor gehuwden op grond van de WWB, dat wil zeggen 100% van het wettelijk minimumloon. Dit houdt ook in dat middelen (inkomen en vermogen) van alle gezinsleden in aanmerking worden genomen.

Een uitvloeisel hiervan is dat de gemeente bijzondere bijstand zal moeten verstrekken voor de premie zorgverzekering (minus zorgtoeslag) als het gezin uit 3 of meer personen bestaat. Immers de hoogte van de gezinsnorm is geënt op het betalen van de premie door twee personen. Hierover zullen beleidsregels geformuleerd worden.

In verband met het vorenstaande (onder 2 en 2.1) is de Toeslagenverordening gewijzigd (RVO11.0218/RB11.0161),

2.2 Aanpassing begrip middelen

Met betrekking tot middelen (artikel 31 WWB) wijzigt het volgende:

- inkomsten uit arbeid, ontvangen uitkeringen uit werkloosheid en arbeidsongeschiktheid van kinderen tot 16 jaar worden volledig vrijgelaten. Voor 16- en 17-jarigen geldt een maximumbedrag van € 827 per maand;
- inkomsten uit een Wajong-uitkering worden volledig vrijgelaten als een Wajonger deel uitmaakt van het gezinsbegrip (tot 1 januari 2013) als het gezin niet enkel uit gehuwden of uit gehuwden met hun ten laste komende kinderen bestaat;
- bijdrage voor onderhoudsplicht van ouders aan jongeren < 21 jaar wordt volledig vrijgelaten;
- de vrijlating van aanvullende alleenstaande ouderkorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting voor alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 5 jaar wordt vervangen door een vrijlating van inkomsten uit arbeid van alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 12 jaar. De inkomsten uit arbeid kunnen worden vrijgelaten tot 12,5% van de inkomsten met een maximum van € 120 per maand voor maximaal 30 maanden. De algemene vrijlatingsregeling van 6 maanden moet dan al verstreken zijn;
- op de persoon jonger dan 27 jaar zijn de regelingen over inkomensvrijlatingen en premies niet van toepassing.

3. Aanpassing verplichtingen

De plicht om algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en aanvaarden bestaat al, net als de plicht om een voorziening gericht op arbeidsinschakeling te aanvaarden. Daar komt bij de wettelijke plicht tot tegenprestatie. Dit is een bevoegdheid van het college, geen verplichting.

Wij willen het jaar 2012 gebruiken om dit verder uit te werken zodat het eventueel ingevoerd kan worden met de Wet werken naar vermogen (2013).

Voor wat betreft voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling e.d. is de Participatieverordening opgesteld (RVO11.0236 / RB11.0191).

3.1. Plan van Aanpak

Nieuw is dat het college voor een jongere (< 27 jaar) in een plan van aanpak vastlegt:

- Hoe de eventuele ondersteuning er uit ziet;
- Welke verplichtingen gericht op arbeidsinschakeling de klant heeft; en
- Wat er van hem wordt verwacht.

Het plan van aanpak maakt onderdeel uit van de beschikking en is - met de rest van de beschikking - vatbaar voor bezwaar en beroep. Het college is verplicht om de jongere bij de uitvoering van het plan van aanpak te begeleiden.

De aanpassing van de verplichtingen leidt tot een gewijzigde Afstemmingsverordening WWB 2012 (RVO11.0216/RB11.0168) en de Afstemmingsverordening IOAW/IOAZ (RVO11.0226/RB11.0186).

4. Aanpassingen minimabeleid en bijzondere bijstand

Dit onderdeel is al behandeld in de Raadsinformatiebrief sociaal domein (RIB11.0172). De langdurigheidtoeslag WWB wijzigt niet. Wel diende de verordening aangepast te worden en die is bijgevoegd (RVO11.0218/RB11.0161).

4.1 Verordeningsplicht participatie schoolgaande kinderen

Het betreft hier categoriale bijzondere bijstand voor de kosten in verband met maatschappelijke participatie van ten laste komende kinderen die onderwijs of een beroepsopleiding volgen. In de verordening moet vooral geregeld worden op welke wijze het begrip maatschappelijke participatie wordt ingevuld. Er zal later een voorstel worden aangeleverd.

Maatschappelijk draagvlak

Het maatschappelijke draagvlak zal afnemen met de invoering van de huishoudtoets en de beperkingen op de bijzondere bijstand / minimabeleid. De aanpassingen vergen een cultuuromslag in het denken bij burger en gemeente.

Financiële consequenties

De aanpassing van de WWB heeft voor zover nu is te overzien geen directe financiële gevolgen voor de budgetten.

Communicatie

Intern:

- de verordeningen gevoegd bij dit advies zijn allen getoetst door het team Juridische Zaken van het concern;
- een groot deel van het personeel bij de afdeling PBZ wordt geschoold in de nieuwe wetgeving. De leden van de bezwaarschriftencommissie WWB nemen daar ook aan deel.

Extern:

- de Cliëntenadviesraad WWB & WIJ is gevraagd te adviseren op de aangeleverde verordeningen. In principe zal het advies later bij de agenda voor de commissie of de raad gevoegd worden. De Verordening Cliëntenparticipatie WWB 2012 maakt ook onderdeel uit van het raadsvoorsteladvies (RVO11.0211/RB11.0163);
- binnenkort wordt gestart met het informeren van de cliënten van de afdeling in overleg met communicatie en externe partners;
- het Ministerie start in december met een publieksvoorlichting.

De wethouder zal een toelichting geven tijdens de persconferentie van B&W.

Realisatie

De ingangsdatum is 1 januari 2012. Er wordt niet verwacht dat de Eerste Kamer nog grote wijzigingen zal aanbrengen.

Voor nieuwe cliënten die na 1 januari 2012 uitkering aanvragen gaat de wijziging meteen in. Voor bestaande cliënten geldt een overgangsrecht tot 1 juli 2012. Dan moet de uitkering omgezet zijn naar het nieuwe regiem. Wijzigingen tussen 1 januari en 1 juli 2012 leiden ook al tot een omzetting.

Voor wat betreft de wijziging in het inkomenspercentage bijzondere bijstand geldt ook een wettelijk overgangsrecht van 3 of 6 maanden.

De invoering van de aanpassing vraagt veel van gemeenten. Dit zal niet in alle gevallen gerealiseerd zijn voor 1 januari a.s. De aanpassingen betreffen (niet limitatief):

- aanvraagproces, beschikkingen, formulieren, standaardrapportages, het uitkeringssysteem;
- Verordeningen:
  - o Afstemmingsverordening WWB 2012
  - o Afstemmingsverordening IOAW/IOAZ 2012
  - o Toeslagenverordening WWB 2012
  - o Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ 2012
  - o Cliëntenparticipatieverordening WWB 2012
  - o Verordening langdurigheidstoelage 2012
  - o Participatieverordening (v/h re-integratieverordening)
  - o Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen

Met uitzondering van de Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen, zijn alle verordeningen aangepast en gebruiksklaar per 1 januari 2012.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Koen Schuiling

secretaris
H. Raasing